

PRZEGLĄD radzieckiej literatury geograficznej

BIULETYN POLSKIEGO TOWARZYSTWA GEOGRAFICZNEGO NR. _____

Luty - Marzec 1951 r.

Nr. 6

- 1/ A.W.Stupiszyn: Zapomniane koncepcje w studium asymetrii dolin rzecznych str. 1

Przyczynki do Geografii Ekonomicznej

W dziale tym podawać będziemy informacje dotyczące życia gospodarczego niektórych państw oraz dane dotyczące importu i eksportu, dające geografom/wiadomości o produkcji i niedoborach poszczególnych krajów.-

- 2/ I.J.Gurwicz : O dwuleciu Stalińskiego Planu Przekształcania Przyrody " 5
- 3/ Turcja - Handel Zagraniczny za 9 miesięcy 1950r." 18
- 4/ Japonia - Zakaz wywozu do Chińskiej Republiki Ludowej " 21
- 5/ Austriacka Stal dla potrzeb amerykańskich " 21
- 6/ Wzrost floty handlowej niektórych państw kapitalistycznych " 22
- 7/ Kauczuk naturalny " 23
- 8/ Francja - Handel z Koloniami w r.1950 " 24
- 9/ Powiększenie floty handlowej niektórych państw kapitalistycznych " 24
- 10/ Sprzedaż samochodów na rynku belgijskim w r.1950 " 25

A.W.Stupiszyn. Zapomniane koncepcje w studium asymetrii dolin rzecznych.

Jedną z istotnych cech reliefu erozyjnego jest asymetria stoków dolin rzecznych, która stanowi jedną z najciekawszych kwestii geomorfologii współczesnej. Ojczysta literatura naukowa, oświetlająca wkład teoretyczny rosyjskich badaczy zagadnienia asymetrii stoków, niewybaczalnie zapomina imiona takich uczonych jak: Łomonosow, Gołowkinskij, Nieczajew.

Na asymetrię brzegów zwrócił uwagę po raz pierwszy nie Pallas i jego współcześni, jak to podają liczni autorzy, a wielki uczyony rosyjski Michał Wasiljiewicz Łomonosow. Już w roku 1763 ojciec rosyjskiej nauki pisał: "u znanych rzek jedna strona jest górzysta a druga łąkowa /nizinna/, to zn., że jedna zbudowana jest z brzegów stromych i wysokich, druga zaś z miejsc piaszczystych i łąkowych, a zatem rzeki te z jednej strony są głębsze a z drugiej są mielizny". 1/

Łomonosow wskazał również na asymetrię brzegów jeziora Ładoga oraz mórz Bałtyckiego i Białego. On również rzucił myśl o istnieniu asymetrycznych brzegów Morza Północnego /zwanego wówczas północnym Oceanem Lodowatym/, chociaż północna część amerykańskiego kontynentu nie była jeszcze wówczas skartowana.

Owocne wypowiedzi M.W.Łomonosowa stanowiły zarodek nauki o asymetrii stoków.

Czołowe miejsce w tej dziedzinie nauki geografii przypada utalentowanemu rosyjskiemu geologowi z połowy ubiegłego stulecia, profesorowi uniwersytetu Kazańskiego, Mikołajowi Aleksiejewiczowi Gołowkinskemu, postępowemu człowiekowi swego czasu. Z jego imieniem związane jest również tworzenie nauki stratygrafii i tektoniki miejscowego kraju. W roku 1868 Gołowkinskij wysunął teorię, wyjaśniającą asymetrię dolin, którą można nazwać stratyfikacyjno-tektoniczną. On objaśnił asymetrię stoków rzecznych dolin konsekwentnych /paralelnych/ wpływem początkowego nachylenia płyt i zastosował swoją teorię dla wyjaśnienia asymetrii stoków potoków

1/ Łomonosow M.W. Połnoje sobranie soczynienij, wyd.A.N. S.S.S.R., t.VII, 1934.

rzecznych okolic Średniej Wołgi. Do czasu pojawienia się teorii Gołowkińskiego, istniała w literaturze tylko jedna teoria powszechna rosyjskiego uczonego akademika K.Bera, której jednakowoż nie można było zastosować do dolin środkowego dorzecza Wołgi, które posiadają spadek z zachodu na wschód. Doliny takie miały stromy stok na lewym brzegu, a nie na prawym, jak należałoby sądzić, stosownie do prawa Bera.

Teoria uczonego kazańskiego była przez niego rozbudowaną w pracy: "Opisanie geologicznych nabludienij, proiwiedieniennych letom 1866 goda w Kazanskoj i Wiatskoj gubernii" /str.271-272/ 2/

Gołowkiński dochodzi tutaj do przekonania, że, "prawo Bera nie samo działa na kształtowanie brzegów rzecznych i że stratygraficzne warunki gleby albo jakieś inne wpływy miejscowe mogą zwalczają działanie obrotowego ruchu ziemi."

N.A.Gołowkiński podchodził do wysunięcia nowej teorii z wielkim poczuciem odpowiedzialności.

W swoich dalszych robotach polowych sprawdzał on tę teorię w przyrodzie i znajdował nowe materiały na dowód bronionego przezeń poglądu. O tym świadczy jego nowa praca "O Piermskoj formacji w centralnoj czasti Kamsko-Wołżskawo basiejna", 3/ gdzie na str. 347, wysunięta przezeń koncepcja jest na nowo omawiana i uzasadniona nowymi faktycznymi danymi. Wobec tego, podług N.A.Gołowkińskiego, podstawową przyczyną asymetrii dolin subsekwentnych środkowego dorzecza Wołgi jest istnienie "specjalnego nachylenia" płyt wywołane, jak to wykazuje autor, zaleganiem warstw antyklinalnych o kierunku przeważnie subsekwentnym przyczem, "północne stoki antyklinalnych warstw w przybliżeniu są dwa razy wyższe od południowych". Odnalezienie przez kazańskiego badacza niewielkich struktur tektonicznych /brachy-antyklinalij/ miało w następstwie doniosłe znaczenie dla zrozumienia tektoniki tego kraju, jak również dla prac poszukiwawczych ropy naftowej.

Wpływ nachylenia płyt na asymetrię stoków dolin wykazał po wtórnie dwadzieścia lat później czołowy geolog rosyjski A.P.Pawłow, /1898 rok/. Koncepcja Pawłowa 6/ zamieszczoną jest już we wszystkich podręcznikach naukowych; w niektórych detalach różni się od poglądów Gołowkińskiego. W szczególności, Pawłow wbrew Gołowkińskiemu, uważa za stromy stok ten, w którym występują słoje nachylone ku dolinie. W określonym etapie rozwoju doliny rzecznej

ten pogląd A.P.Pawłowa może być zastosowany, ale w całości danego zagadnienia N.A.Gołowkiński rozumował racjonalniej.

Los zapomnienia dotknął również innego profesora Kazańskiego uniwersytetu A.W.Nieczajewa, który w roku 1898 objaśnił asymetrię dolin rzecznych dorzecza Kamy, topograficznym nachyleniem powierzchni. 5/ Koncepcję swoją zastosował li tylko dla otoków rzecznych, przecinających pod kątem pochyłość reliefu. W rezultacie tego rozumowania, zbiór wód przez potok w powierzchni topograficznych, przylegających do doliny, był nierówno wartościowy.

Powierzchnia topograficzna, odwrócona do potoku i dająca znaczny zbiór wody, podlega silnemu rozmywaniu i tworzy pochyły spadek doliny, Przeciwna powierzchnia reliefu, posiadająca już spadek od doliny, daje potokowi mniejszy zbiór wody, wobec czego słabiej podlega erozji, wskutek czego tworzy stromy skłon ku rzece. Na stromość tego skłonu wywiera też wpływ na działalność podmywającą potoku.

A.W.Nieczajew powiada: " mnie się zdaje, że znaczna ilość zjawisk, dostarczanych przez małe rzeczki, strumyki i wąwozy Mamadyżskiego ujezdu, otrzymuje dostateczne objaśnienie po przyjęciu pojęć wyżej wspomnianych" /str.24/.

Interesującym będzie wskazać na to, że A.W.Nieczajew za W.W.Dokuczajewym i S.N.Nikitinym zwrócił specjalną uwagę na formowanie dolin z wąwozów. On także obalił poglądy Ermana Murchisona i Ludwiga, którzy rzeźbę zawoźza kazańskiego przedstawili jako "skrajne wybiegi Uralu". Nieczajew słusznie dowiódł, że taka rzeźba terenu, stworzoną została przez wody przetokowe, które silnie rozczłonkowały równinę i nadały jej swoisty charakter "górzysty".

Koncepcja asymetrii stoków Nieczajewa w następstwie była odrodzoną w teorii A.A.Borzowa /1913 r./, powszechnie znaną geomorfologom i geologom. 1/ Uczni moskiewscy A.P.Pawłow i A.A.Borzow nie mogli przypuszczać, że na długo przed nimi w pracach, o charakterze geologicznym szczególnie doniosłym, poświęconym niewielkim dzielnicom Równiny Rosyjskiej, N.A.Gołowkiński i A.W.Nieczajew dali już koncepcje, które, ze względu na swoją treść, były rodzime dla teorii Pawłowa i Borzowa.

Współczesna kazańska szkoła badaczy nie pominęła koncepcji Gołowkińskiego i Nieczajewa; nazwiska ich podawane są w literaturze geomorfologicznej, poświęconej dzielnicom miejscowej, ale ich naz-

wiska stawiane są po nazwiskach Pawłowa i Borzewa, co wypacza historię tego zagadnienia.

Niestety koncepcje Gołowińskiego i Nieczajewa nie są podawane we współczesnych podręcznikach geomorfologii i tymczasem nieznanne są poza granicami dzielnicy Średniego dorzecza Wołgi.

Wyrażamy głęboką wiarę w to, iż imiona uczonych rosyjskich N.A.Gołowinskiego i A.W.Nieczajewa, jako pierwszych autorów dwóch znakomitych teorii z dziedziny asymetrii reliefu a również wypowiedzi wielkiego Łomonosowa, nie będą zapomniane w naszych czasach.

Literatura.

- 1/ Borzow A.A. : K woprosu ob asimmetrii meždurecznyh płato. - Sb.w cześć siemidiesiatiletja D.N.Anuczina Moskwa 1913.
- 2/ Gołowkinskij N.A. : Opisanie geologiczeskich nabludienij, proizwiedionnyh letom 1866 g. w Kazanskoj i Wiatskoj gubernii. - Geologia Rosii, t.I, S.P.b. 1868.
- 3/ Gołowkinskij N.A. : O piermskoj formacii w centralnoj czasti Kamsko-Wołżskawo basijnna. - S.P.b. 1868.
- 4/ Łomonosow M.W. : Kratkoje opisanje raznyh putieszestwij po siewiernym moriam i pokazanje wozmożnowo prochođa Sibirskim okieanom w Wostocznuju Indiu. - Połnoje sobr.socz. M.W.Łomonosowa, izd.A.N. S.S. S.R. t.VII, 1934.
- 5/ Nieczajew A.W. : Geologiczeskoje izsledowanje Mamadyżskawo ujezda. Fr.Obszcz.jestestw. Raz.uniw., t.XXIII, wyp. 6, 1892.
- 6/ Pawłow A.P. : O reliefie i rawniu i jewo izmieniennjach pod wlijaniem raboty poziemnyh i powierchnostnyh wod - Žurn. "Ziemlewiedienie", kw. III-IV, 1898.

Izwiestja Wsiesojuznawo Geograficzeskawo Obszczestwa
tom 82, wyp. 6, 1950.-

I.J.Gurwicz. O Dwuleciu Stalinowskiego Planu Przekształcania przyrody.

20 października 1950 roku narody Związku Radzieckiego i nasi przyjaciele na całym świecie obchodzili dwulecie przyjęcia przez Radę Ministrów S.S.S.R. i CK W.K.P./b/ z inicjatywy J.W.Stalina wspianego, naukowo uzasadnionego planu przekształcenia przyrody, zawartego w postanowieniu "O planie sadzenia lasów dla ochrony pól, wdrożenia zasiewów trawopolnych, budowy tam i zbiorników wody, celem zabezpieczenia wysokich i stałych zbiorów stepowych i leśnostepowych w rejonach Europejskiej części Z.S.R.R."

Osiągnięcia dwuletnich robót, celem urzeczywistnienia genialnego planu, przekroczyły znacznie, prawie dwukrotnie ich pierwotne zadania. Wystarczy powiedzieć, iż w ciągu tych dwóch lat na przestrzeniach stepowych naszej rozległej ojczyzny posadzono powyżej 1,3 milj. ha lasów ochronnych. Poza to te roczne plany zasiewów i sadzenia lasów, zarówno w roku 1949 jak i w r. 1950 były nie tylko wykonane, ale wykonane z nadwyżką w sezonie wiosennym, zaś prace jesienne szły już całkowicie na rachunek nadwyżek przewidzianych planów. Uderzające rezultaty ubiegłego dwulecia są przede wszystkim wspianym zwycięstwem ustroju kolchozowego włościactwa radzieckiego, z powodzeniem przyswajającego sobie pod kierownictwem partii i rządu Z.S.R.R. wysoką kulturę rolnictwa i wprowadzającego w życie godne uwagi idee agronomii rosyjskiej, zawarte w trawopolnym kompleksie Dokuczajewa - Kostyczewa - Wiljamsa.

Pomyślne wyniki, osiągnięte przez naród radziecki, w dziedzinie urzeczywistnienia wielkiego Stalinowskiego Planu Przekształcenia Przyrody są zabezpieczone przez: 1/ kierowniczą i organizującą wolę partii i rządu Z.S.S.R. i osobistą wodzą pracujących towarzysza J.W. Stalina.

2/ Gorącym poparciem przez cały naród tego szlachetnego dzieła, odpowiadającego szczerym życzeniom ludzi radzieckich w ich walce o podporządkowanie się przyrody, o komunistyczne przekształcenie przyrody i społeczeństwa, o wytworzenie w najbliższych latach obfitości produktów dla ludności i surowców dla przemysłu, jako jednej z najważniejszych zasad dla przejścia od socjalizmu do komunizmu.

- 3/ Wzmagająca się z roku na rok z miesiąca na miesiąc ekonomiczna siła naszego kraju, przemysłu radzieckiego, które wyposażyły wykonawców genialnego planu - pracowników gospodarstw rolnych i leśnych - w najnowocześniejszą technikę, oraz naszego budżetu państwowego, w którym wydzielono, na dzieło przekształcenia przyrody, w ciągu tych dwóch lat powyżej 2 $\frac{1}{2}$ miliarda rubli, nie licząc wydatków kołchozów;
- 4/ Pracami radzieckiej miczurińskiej nauki agrobiologicznej, która jeszcze raz wykazała, że w Z.S.R.R. nauka zdolną jest nie tylko poznawać świat, lecz również zmieniać go i która przysłała z pomocą w rozprzestrzenieniu ochrony lasów, zaprojektowanemu przez akademika T.D.Łysenko gniazdowym systemem wysiewu dębów i jego satelitów, pod ochronną sosną kultur chlebowych.

Prace nad planowym przekształceniem przyrody prowadzone są na olbrzymim obszarze rolniczym i obejmującym 120 milj. ha, - podstawowego śpichlerza ZSRR.; zaś ogólna przestrzeń nowo tworzonych plantacji leśnych wraz z dąbrowami o znaczeniu przemysłowym /407 tys.ha/, sadzeniami umacniającymi /2930 tys.ha/, sadzeniami w parowach oraz na ich grzbietach rozdzielczych /386 tys.ha/, sadzeniami przydrożnymi dla ochrony przed zaspami śnieżnymi lub piaskowymi /420 tys.ha/ - powinna wynieść prawie 10 milj.ha, gdyż po 20 października 1948 r. przyjęty był w tej dzielnicy szereg nowych postanowień i zarządzeń.

W czerwcu 1949 r. Rząd Z.S.R.R. postanowił stworzyć w latach 1950 - 1955, na prawym brzegu Wołgi, 407 tys. masywnych dąbrow o znaczeniu przemysłowym w dzielnicach: Astrachańskiej /100 tys.ha/, Stalingradzkiej /137 tys.ha/ i w Rostowskiej - w dorzeczach Donu i Monycza /170 tys.ha/. Poza tym zaprojektowano zalesienie . sosną w latach 1950 - 1957 około 50 tys.ha. terenów piaszczystych w dzielnicy Astrachańskiej. Rząd Z.S.R.R. postanowił też, aby w latach 1950 - 1957 stworzyć 420 tys.ha. alei wysadzonych drzewami oraz leśnych pasów ochronnych przeciwko zaspom śnieżnym i piaskowym wzdłuż dróg komunikacyjnych. Do tego celu mają być użyte zarówno drzewa iglaste jak i liściaste, w tej liczbie drzewa owocowe i krzewy kwitnące.^{1/} -

1/ patrz "Les i stiep", 1950 Nr. 5, str. 110

23 stycznia 1950 r. Rada Ministrów i CK KP/b/ Azerbajdżanu postanowiły przeprowadzić w latach 1950-1960 na 74 tys. ha sadzenie lasów ochronnych w Azerbajdżanie, w tym:

12 państwowych pasów ochronnych /1220 klm/	21930 ha
Pasy ochronne kołchozowo-sowchozowe	36300 "
Umocnienie piasków i stoków	2000 "
Obsadzenie sieci irygacyjnej	13900 "

Razem	74130 ha

Planowanym jest dwustronne obsadzanie dróg automobilowych i dróg żelaznych Republiki.

Ponadto Rząd Gruzińskiej S.R.R. postanowił stworzyć ochronne pasy eukaliptusowe o długości ogólnej 514 km. /5867 ha/. Będą się one ciągnęły od grzbietów górskich przez doliny prostopadłe do wiatrów panujących, przy czym, gdy oddalenie jednego pasa od drugiego wynosić będzie 5 km, obejmą one obszar 265 tys. ha. - Głównym drzewem, używanym do pasów ochronnych Gruzji, jest eukaliptus /20 milj. pni/, następnie morwa, dąb, sosna, orzech grecki, biała akacja, platau, cyprys, topola i inne.

W Uzbeckiej S.R.R. postanowiono posadzić potężne ochronne pasy leśne, odgradzające oazy od wiatrów suchych, a także zalesić setki tysięcy ha piasków na Kyzył-Kumsch.

W Mołdawskiej S.R.R., w ciągu 10-ciu lat ma być obsadzonych lasem 207 tys. ha oraz 80 tys. ha pasami leśnymi w kołchozach.

Wiadomości nasze nie są kompletne i nie oddają dokładnego obrazu olbrzymich prac, przedsięwziętych w Z.S.R.R. Wypełnienie tego programu wymaga kolosalnych wysiłków i wydatków, odpowiadających jedynie siłom kraju socjalizmu.

Licząc, że na założenie, opiekę i wyhodowanie w ciągu pięciu lat każdego hektara sadzonek leśnych, przy stosowaniu pracy ręcznej trzeba zużyć średnio 180 dni roboczych i 1700 rubli /do czasu zwierania się koron drzew/ na każdy hektar, to zapotrzebowanie siły roboczej do wypełnienia całego programu planu przy pracy ręcznej wyniosłaby 1800 milionów robotniko-dni, czyli że coroczna praca w ciągu 15 lat wymagałaby 4 milj. ludzi, a w środkach pieniężnych - 17 miliardów rubli.

Mechanizacja robót, wymagających dużego nakładu pracy, znacznie obniża zapotrzebowanie na ręce robocze i środki pieniężne.

Założenie stacji dla ochrony lasów wymaga wydatku od 1,5 do 2,0 miliardów rubli na mechanizację w ciągu pierwszych lat wypełniania planu. Żadne, nawet największe, państwo kapitalistyczne nie jest w stanie przeznaczać tak znaczne środki na sadzenie lasów. O ile mocarstwa kapitalistyczne z łatwością wyrzucają środki narodowe na awantury wojenne, agresję i przygotowanie do niesprawiedliwych wojen grabieżczych, o tyle trudno jest skłonić rządy burżuazyjne i "socjalistyczne" do tego, aby choć część budżetu przeznaczano na cel tak pokojowy jak sadzenie lasów. Tylko w miłującym pokój ZSRR, z jego krzepnącym z roku na rok położeniu finansowym, Budżet państwowy jest w stanie przydzielać na przekształcanie przyrody środki tak potężne, przewyższające dochody państwowe z lasów. Zrozumiałym jest jak bardzo ważne są zabiegi, dążące do obniżenia kosztów przeprowadzanych robót.

Zastosowanie maszyn do sadzenia lasów ochronnych dla pól obniża sześciokrotnie zapotrzebowanie na ręce robocze, zaś zastosowanie dołowego sposobu zasiewu dębów pod ochroną kultur ozimych metodą T.D.Łysenki obniża je jeszcze bardziej. Sposób ten oszczędza pracę, obniżając ją dziesięciokrotnie, daje dodatkową produkcję zboża, tworzy korzystne warunki dla rozwoju kultur leśnych, zabezpiecza wyhodowanie wytrwałych, długowiecznych sadzonek i znacznie zmniejsza potrzebę kosztownych szkółek leśnych.

W ten sposób postępowe techniczne i biologiczne metody znacznie zmniejszają stratę energii i środków.

W roku 1949 wywieziono na stacje ochrony lasów i do sowchozów kilka tysięcy traktorów, tyleż pługów traktorowych, około 4000 kultywatorów, tyleż maszyn do sadzenia lasów i siewników, liczne maszyny automatyczne, około 500 kopaczek i wiele innych wyrobów techniki radzieckiej. Nie bacząc na takie wyekwipowanie, plan robót zmechanizowanych w roku 1949 nie był wypełniony, za wyjątkiem robót traktorowych. Rząd Z.S.R.R. przedsięwziął cały szereg zarządzeń ku temu, aby wzmocnić wyposażenie techniczne i usunąć braki, związane z wykorzystywaniem maszyn przy sadzeniu pasów leśnych dla ochrony pól, zabezpieczając w ten sposób wypełnienie planów robót zmechanizowanych. Liczba stacji ochrony lasów powiększoną została do 230 w roku 1950.

Na podstawie postanowienia CK WKP/b/ i Rady Ministrów ZSRR w rejonach stepowych i lasostepowych wykazane i znaczone zostały

cenne maszyn i działnice leśne, w których ochrona ma być wzmocniona i ustanowiona ma być specjalna kolejność wyrębu. Takich lasów w roku 1949 zarejestrowano powyżej 1 milj. ha.

Opublikowanie wspaniałego Stalinowskiego planu przekształcenia przyrody wywołało patryjotyczny zapał produkcyjny i znalazło szeroki oddźwięk w całym państwie radzieckim.

Włościaństwo kołchozowe, robotnicy gospodarstw rolnych i leśnych, komsomolcy i pionierzy podjęli zobowiązania wypełnienia i przewyższenia planu sadzenia lasów, zarówno jesienią 1948 r., jak i w latach następnych. Podjęli również zobowiązania powiększenia zapasów nasion, powiększenia kiełkowania nasion na jednostce półka szkółek, powiększenia ilości materiału sadzonkowego, oraz organizacji i opieki nad istniejącymi pasami. Uczni, kompozytorzy, pisarze, artyści, całe społeczeństwo radzieckie przyjmuje gorący udział w propagandzie planu Stalinowskiego, rozwinięty na wezwanie partii przez organizacje społeczne. Takie wybitne dzieło sztuki, poświęcone Stalinowskiemu planowi, jak "Pieśń o lasach" kompozytora Szostakowicza, odznaczone zostało premią Stalinowską.

Niema najmniejszej wątpliwości co do tego, że wspaniały plan będzie wykonany w terminie, dwa lub trzy razy prędzej, nie bacząc na to, że wymaga to podniesienia średniego rocznego programu prac w dziedzinie agroleśnej melioracji dwadzieścianokrotnie w porównaniu z okresem przedwojennym /633 tys. ha wobec 30 tys. ha/ Świadczy o tym istotny przebieg prac w latach 1949-1950, z powodzeniem osiągnięte wyniki gospodarstw przodujących nie tylko w zakresie zakładów doświadczalnych, ale i w takich regionach jak np. okrąg Salski, Rostowskiej obłasti, okrąg Nowo-Annewski, Stalingradzkiej obłasti, których kołchozy, drogą zaprowadzenia trawo-polnego systemu rolnictwa i sadzenia lasów osiągnęły znaczne zbiory niezależnie od przebiegu pogody. Susza przestała być tutaj niczem rolnictwa.

Kołchoźnicy i kołchoźnice, pracownicy sowchozów, M.T.S., lasochowów, szkółek leśnych, specjaliści i pracownicy naukowcy rolniczego i leśnego gospodarstwa szeregu obłasti, ożywieni wspaniałym planem Stalinowskim, w gorących pismach do towarzysza Stalina wzięli na siebie konkretne zobowiązania w dziedzinie zalesiania i zaprowadzania trawo-polnego systemu rolnictwa. Opublikowany w prasie /patrz gaz. "Izwestia" z dnia 30 grudnia 1948 r., Nr. 309/ komuni-

kat "O przebiegu wypełnienia postanowienia Rady Ministrów S.S.S. R. i C.K. W.K.P./b/ z dnia 20 grudnia 1948 r." dał poglądowy obraz tego w jakim szybkim tempie i z jakim rozmachem rozwijało się od samego początku wykonanie Stalinowskiego planu ataku na suszę.

Plan zalesiania 1948 r. był wykonany w 103,6%. Do sadzenia w 1949 r. przygotowanych było 269,5 tys. ha ziemi, 1868,5 mill. sztuk materiału sadzonkowego przygotowano 7825 t. nasion drzew i krzewów, zorganizowano nowe szkółki leśne i stacje laso-ochronne i t.d.

Saratowska narada produkcyjna robotników gospodarstwa leśnego przyjęła w lutym 1949 r. zobowiązanie wypełnienia planu w ciągu lat dziesięciu zamiast przewidzianych lat piętnastu. Kołchozy i sowchozy rejonu Kurganijskiego w kraju Krasnodarskim wykonali plan robót na lata 1950 i 1951 już w roku 1949 i zobowiązały się wykończyć w zupełności stworzenie laso-ochronnych pasów w roku 1951; kołchozy okręgu działalności M.T.S. im. Williamsa w Bużugskim regionie Czkałowskiego obwodu - w roku 1952; sowchoz nasienny "Gigant" - w roku 1955. Kołchozy Szewczenkowskiej M.T.S., odznaczone orderem, wzięły na siebie obowiązek wypełnienia całego planu w pięć lat. Komsomolcy Stalingradzcy zobowiązali się stworzyć państwowy ochronny pas leśny Stalingrad - Kamyszyn w 3½ roku.

Dążność ludzi radzieckich do tego, aby jak najprędzej skończyć z kapryсами żywiołów, suszą i nieurodzajami, wprowadzenie nowej techniki w skali masowej do rozpowszechnienia lasów i zastosowanie nowego gwiazdowego sposobu zalesiania zabezpiecza przyspieszenie tempa wprowadzenia w życie planu Stalinowskiego. Jeśli w roku 1948 zalesiono 220 tys. ha, to w roku 1949 plan roczny był już na wiosnę wykonany z nadwyżką. W roku 1949 ogółem zasiano i zasadzono 373,4 tys. ha lasów ochronnych, umocniono i zalesiono piasków - 32,8 tys. ha. Odbudowano uszkodzonych zalesień poprzednich lat około 16 tys. ha i uzupełniono posadzone lasy na przestrzeni powyżej 132 tys. ha. Przygotowanie nasion drzew i krzewów wyniosło 67,2 tys. t., w tej liczbie żołądździ - 61,5 tys. t.

Materiału sadzonkowego wyprodukowano 6 miliardów sztuk, w tym głównych gatunków - 3,5 miliardów sztuk oraz dębów - 500 mil. sztuk. Zorganizowano 119 stacji laso-ochronnych. Na prace 1949 roku wyznaczono w budżecie państwowym przeszło 1 miliard rubli.

Partia i rząd zamierzali wszędzie przejść z wiosną 1950 roku na gniazdowy sposób zasiewu nasion głównych i towarzyszących im gatunków drzew przy zastosowaniu rzędowego zasiewu nasion krzewów. Dąb, jako gatunek najodporniejszy i długowieczny powinien być wprowadzany w skład lasów sadzonych w przepisowym porządku na ziemiach stosownych dla jego wzrostu.

Zgodnie z projektami, w skład plantacji leśnych pasów ochronnych wprowadzane są gatunki następujące: dąb - 64%, wiąz - 17%, sosna - 7%, łech i tamarysk - 9%, brzoza i morwa - 3%. Skład sadzonek w wawozach oraz na ich stokach i grzbietach rozdzielczych a także umacniających piaski jest inny: iglastych - 55%, dębu - 30%, drzew o liściach twardych - 4%, topoli i wierzb - 7%, innych - 4%. Jak widać z przytoczonych powyżej danych część udziału dębu w tych zalesieniach nie odpowiada jeszcze znaczeniu tego gatunku podstawowego w rozprzestrzenianiu lasu po stepach. Ale już wiosną 1950 roku z 350 tys. ha nowych kołchozowych pasów leśnych - 208 tys. ha, czyli około 60% były obsadzone dębem. Zastosowane z powodzeniem i udoskonalone w dalszym ciągu sianie dębów systemem gniazdowym, podług metody T.D. Łysienki, niewątpliwie będzie sprzyjało powiększeniu udziału dębu w nowych zalesieniach, a podniesienie udziału dębu w składzie zalesiania pole-ochronnych i wawozowych zalesieniach powinno być jednym z celów opieki nad takimi lasami.

Plan na rok 1950 przewidywał: 1/ zasiew i sadzenie lasów - 700 tys. ha /zamiast 425,4 tys. ha wg planu 20.X.1948/, w tej liczbie na pasach państwowych - 21 tys. ha; do utrwalania i zalesiania piasków - 73 tys. ha; 2/ Przygotowanie nasion 89,5 tys. t., w tej liczbie żołądki 80 tys. t.

W sprawozdaniu rządowym o przebiegu wykonania postanowienia Rady Ministrów S.S.S.R. i CR. BR-II/b/ z dnia 20 października 1948 r., umieszczonym w gazecie "Prawda" z dn. 21 kwietnia 1950 r. podano, że do 15 kwietnia 1950 r. zasiano i wysadzono na wiosnę tegoż roku 306,8 tys. ha ochronnych pasów leśnych /44% planu rocznego/ i lasów dębowych o znaczeniu przemysłowym - 13,9 tys. ha /95% planu rocznego/. Na posiedzeniu Rady Naczelnej S.S.S.R. w czerwcu 1950 r. minister Gospodarki Leśnej S.S.S.R. zakomunikował, że na wiosnę 1950 r. roczny plan zalesienia był wykonany, a mianowicie: - na przestrzeni powyżej 700 tys. ha w rejonach stepowych i laso-

stepowych, a wszystkiego w S.S.S.R. na przestrzeni powyżej 1 milj. ha. Celem jak najdalej idącej mechanizacji intensywnych kultur w roku 1950 zorganizowaną została jeszcze 192 stacja laso-ochronna. Wydatki na ten cel przewidziane były według budżetu na sumę 1,5 miliarda rubli.

Do dnia 20 maja 1950 r. kołchozy wypełniły cały roczny plan zalesiania - powyżej 350 ha pasów leśnych, w tej liczbie 208 tys. ha dębów systemem gniazdowym pg ak.T.D.Łysienki. Kołchoz imienia Budiennego w Berezowskim rejonie okręgu Odeskiego, wsławiony przez bohatera pracy socjalistycznej M.A.Posmitnego, przeprowadził do tego czasu wykonanie 15-letniego planu zalesiania. Takich kołchozów w okręgu Odeskim w rejonach Iwanowskim, Kotowskim i innych, naliczyć można więcej niż sto.^{1/}

Rozporządzeniem Prezydium Naczelnego S.S.S.R. z dnia 21 sierpnia 1950 r. za doskonałe wypełnienie w r 1949 planów zalesiania i osiągnięcia wysokich wskaźników w aklimatyzacji i ochronie roślin drzewno-krzaczastych, nagrodzono orderami i medalami S.S.S.R. 65 robotników i specjalistów laso-chozów U.S.S.S.R. w okręgach Nowograd-Wołyńskim, Owruczkim, Radomyślskim i Nikołajewskim.

Rozwój prac irygacyjnych, budowa tam i zbiorników wody wykonywaną była z takim samym sterokim rozmachem, jak roboty przy zalesianiu. W latach 1948 i 1949 wybudowano 7391 tam i zbiorników, odremontowano i uruchomiono 3658 tam i zbiorników i przygotowano do irygacji 128 tys.ha ziemi. W r.1950 miano wybudować jeszcze 7085 tam i zbiorników i uruchomić systemy irygacyjne na 127 tys.ha. Postanowienie Rady Ministrów S.S.S.R., opublikowane 18 sierpnia 1950 r. "O przejściu na nowy system irygacji w celach intensywniejszego wyzyskania ziem irygowanych i ulepszenia mechanizacji prac w gospodarstwach wiejskich" otwiera nowe możliwości i daje nowe metody dla prac do walki z suszą i nieurodzajami.

Przyjęte Rządem S.S.S.R. w sierpniu i wrześniu 1950 r. postanowienia o wzniesieniu największych w świecie hydro-elektro-stacji w Kujbyszewie i Stalingradzie, oraz potężnej Kachowskiej, o wybudowaniu kanałów Głównego Turkmeńskiego, Południowo-Ukraińskiego

1/ Patrz: Pismo "Les i stiep", 1950, Nr 5 str.109.

i Północno-Krymskiego, o irygacji i nawodnieniu rozległych terytoriów żyznych w suchych stepowych, półpustynnych i pustynnych regionach naszej Radzieckiej ojczyzny, znamionuje dalszy rozwój i początek nowego etapu w wypełnieniu wielkiego planu Stalinowskiego przekształcenia przyrody, nacechowanego połączeniem na wielką skalę budownictwa stacji energii elektrycznej, irygacji i w zakładaniu leśnych pasów ochronnych. Na podstawie obfitych wód Wołoskich i Dnieprowskich i potężnych potoków energii elektrycznej z tych stacji wodnych, otwierają się olbrzymie możliwości irygacyjne i zalesienia ku dalszemu podniesieniu urodzajności pól i stworzenia obfitości pożywienia, paszy i surowców przemysłowych. Obejmują one terytorium powyżej 25 mil. ha w stepowym Kraju Zawołżańskim, w pół-pustynnych i pustynnych regionach Krajów Przykaspjskich między rz. Wołgą i Uralem, oraz między rz. Wołgą i Terekiem /nizina Sarpińska, Ziemia Czarne i Step Nogajski/, Przykaspjskiej równinie Turkmenii Zachodniej na nizinach rz. Amu-Daria, w zachodniej części pustyni Karakum, w okręgach Zaporozkim, Dniepro-Pietrowskim, Chersońskim i Nikołajewskim U.S.S.R. oraz w regionach północnych obwodu Krymskiego. Geografia tych okręgów bogatych w zasoby glebowe, ale biednych w wodę, cierpiących od wiatrów suchych, z niepomyślnymi dla gospodarstwa rolnego i leśnego warunkami klimatycznymi i glebowymi, ulegnie gwałtownej przemianie w wyniku realizacji kompleksu przedsięwzięć w dziedzinie budownictwa energetycznego, irygacji zalesienia i rozwoju intensywnego zelektryfikowanego rolnictwa i hodowli. Rola kierownicza w dziele przekształcenia przyrody tych pół-pustynnych, suchych stepowych i pustynnych regionów przypada przedsięwzięciom środków o znaczeniu energetycznym i gospodarki wodnej. Skomplikowane warunki fizyczno-geograficzne nakładają tu specjalną odpowiedzialność na pracowników nauki radzieckiej - przede wszystkim geografii, gospodarstwa wiejskiego i leśnictwa - za prawidłowy wybór schematów rozmieszczenia, form, budynków i zespołów nowotworzonych w tych regionach zalesień przemysłowych o znaczeniu ochrony, przed wiatrami, umacniania piasków, ochrony pól oraz kanałów. Zielone zasłony pasowe i masywne zalesianie wzdłuż trasy kanałów Amu-Daria - Krasnowodsk, Południowo-Ukraińskiego i Północno-Krymskiego wzdłuż irygacyjnych i obwodowych kanałów, dookoła oaz i zbiorników wody, na masywach piaszczystych, wzdłuż granic pól z płodozmianami,

dookoła przedsięwzięć przemysłowych i punktów zamieszkałych powinny składać się z długowiecznych, odpornych cennych gatunków drzew: wiąz drobno-listny, karagacz, biała akacja, gledicja, jesion, topola, morwa, morela i inne - na irygowanych ziemiach w Azji Środkowej; Czarny Saksauk /Haloxylon aphyllum/^{1/}, Kendyr /Apopcynum venutum/, czerkies, grzebienica /Cynosurus cristatus/, oliwnik wąskolistny /Elaeagnus angustifolia L/ i inne - na piaskach Azji Środkowej; sosna na piaskach dolno-Dnieprowskich: dąb, klon, morwa, morela, wiąz, topola, biała akacja, jesion, oliwnik wąskolistny, Sumak perukowiec /Rhus cotinus L/ i inne - na ziemiach Zawożańskich Ukrainy południowej i północnego Krymu.

W najdalej na południu położonych ziemiach Turkmenii zachodniej będą aklimatyzowane kultury podzwrotnikowe - palma oleista, eukaliptus, Eukomia wiązolistna /Eukomia ulmoides/, figa, granat, palma daktylowa, Guayule -roślina kauczukowa- /Partenium argentatum/, Churma kaukaska /Diospyros Lotus L/ i inne cenne gatunki owocowe i techniczne.

Wzniesienie dwóch nowych węzłów Wożańskiego i Nowego Dnieprowskiego powinno ponownie zwrócić uwagę na ochronę i prawidłowe wykorzystywanie lasów i obszarów leśnych w górnych częściach dorzecza Wołgi i jej dopływów, a także lasów na wododziałach wzdłuż mórz Kaspijskiego, Bałtyckiego i Białego. W regionach tych powinno się powiększać i podtrzymywać na poziomie możliwie jak największym przestrzeń powierzchni parującej zielonej zasłony.

Wrześnieowe postanowienie Rady Ministrów Z.S.S.R. o budowie Głównego Turkmeńskiego kanału i o użytkowaniu wód rzeki Amu-Daria dla irygacji 1,3 mil.ha, nawodnienia 7 mil.ha skwarnych przestrzeni piaszczystych Karakumów o stworzeniu ochronnych zalesień dla utrwalenia piasków w tych okręgach na przestrzeni 500 tys.ha i budowie hydrostacji oraz kanałów irygacyjnych rozpościera działanie Stalinowskiego planu przekształcenia przyrody na te pustynne zakaspijskie rejony Turkmeńskiej S.S.S.R. Budowa kanałów Południowo-Ukraińskiego i Północno-Krymskiego celem irygacji 1,5 mil.ha. i nawodnienia 1,7 mil.ha najbogatszych ziem, jednego z naszych podstawowych spichrzów w związku z rozprzestrzenieniem lasów, oraz elektryfikacją rolnictwa i hodowli, podnosi kulturę socjalistycz-
1/ nazwy łacińskie są dopiskiem redakcji.

nego gospodarstwa rolnego i leśnego na niewidzianą dotychczas wysokość i zabezpiecza trwałość dostawy, uzupełniających ilości bawełny pszenicy, płodów rolnych, kultur technicznych i produktów hodowlanych. Wielkie budowle komunizmu wyrastają na obszernych przestrzeniach naszej Ojczyzny, powiększając jej potęgę, pokazując całemu światu wzory pokojowej twórczej pracy dla dobra narodów.

Doświadczenie ubiegłego dwulecia jeszcze raz potwierdza, że nie ma takich fortec, których nie mogłyby pokonać bolszewicki rozmach, wytrwałość i pracowitość w związku z przodującą techniką i nauką. W procesie realizacji planu Stalinowskiego jednocześnie z poważniejszymi osiągnięciami praktycznymi i teoretycznymi ujawniły się braki opóźniające przyspieszony postęp po drodze wytkniętej planem, jak również i szereg będących na porządku dziennym zadań kolejnych, od szybszego rozwiązania których zależy przyspieszenie terminów ukończenia robót, przewidzianych planem i gatunkowy efekt tych robót.

Pomimo konkretyzacji, rozwoju i zastosowania idei, założonych w planie Stalinowskim dla stepowych i laso-stepowych regionów azjatyckiej części S.S.S.R. w pierwszym rzędzie zadaniami najbliższych czasów są:

- 1/ Dalsze podniesienie wydajności zbiorów kultur chlebowych i zielonej masy długoletnich traw, w okresie przejściowym do trawopólnych plodozmianów;
- 2/ Opanowanie naukowego systemu zaprowadzenia i wykorzystania nawozów sztucznych granulowanych z organicznymi;
- 3/ Wykonanie wskazań Partii i Rządu o przejściu na nowy system nawodnienia, o rozszerzeniu irygacji w suchych regionach w związku z przyspieszonym tempem wypełnienia planu, przekształcenia przyrody i z przygotowaniem do przyjęcia elektro-energii dla celów irygacji i nawodnienia z budujących się elektrowni wodnych;
- 4/ Prawidłowe zastosowanie opracowanej przez ak.T.D.Łysienkę instrukcji /z ostatnimi zmianami/ dotyczącej gniazdowego sposobu wysiewu drzew leśnych, łącznie z kulturami polnymi gospodarstw wiejskich;
- 5/ prawidłowa organizacja ~~każdego~~ leśnego nasiennictwa i przygotowania zapasów nasion, w szczególności dębów i sosny a także transportu i przechowywania nasion;

- 6/ Udoskonalenie istniejących maszyn i narzędzi, w szczególności służących do zalesiania i posunięcie naprzód po drodze kompletnej mechanizacji żmudnych prac przygotowania ziemi pod las i ochronie lasów posadzonych, w szczególności na stokach wąwozów, stokach górskich i na piaskach, a także zastosowanie siewu leśnych nasion z samolotów przy zalesianiu obszarów piaszczystych;
- 7/ Organizacja systematycznej i efektywnej opieki nad świeżo posadzonymi lasami, szczególnie w ciągu pierwszych lat ich porostu, walki z chwastami, gryzoniami, szkodliwymi owadami z tratowaniem i pożarami;
- 8/ Celowe skoordynowanie chronionych pól zalesionych z nowym systemem nawodnienia w rejonach suchych;
- 9/ Powiązanie zalesiania ochronnego dla pól z tworzeniem przydrożnych i przykanałowych leśnych pasów ochronnych dla zabezpieczenia ich przed zaspami śnieżnymi i piaszczystymi, stworzeniem ochronnych zielonych zon dookoła przedsiębiorstw przemysłowych i osad robotniczych, nowych miast-ogrodów, siedzib większych kołchozów, terenów sadowych i plantacji kultur technicznych;
- 10/ Masowe przygotowanie kadr i podniesienie agro-technicznej kultury zalesiania ochronnego dla pól na podstawie masowego rozpowszechnienia osiągnięć naukowych i przodującego praktycznego doświadczenia, oraz propagandy gospodarstwa leśnego, drogą realizacji zarządzeń, zawartych w czerwcowym postanowieniu Rady Ministrów ZSSR o propagandzie gospodarstwa wiejskiego /1950/.

W powstałych warunkach sprawa organizacji produkcji nasion leśnych w ZSSR przyciąga na siebie specjalną uwagę, w związku z olbrzymim zapotrzebowaniem na nasiona drzew, krzewów i gatunków owocowych, w szczególności zaś żołądzi dębu dla gniazdowych zasiewów tego długowiecznego i cennego drzewa, podług metody T.D. Łysienki, która, począwszy od roku 1950, stała się podstawową metodą stopowego zalesiania. Przygotowania nasion leśnych wyniosły w 9wym stosunku do 1947 r.: w roku 1948- 193%, w r. 1949- 277%, w r. 1950- 322%. W tym samym czasie ilość przygotowanych żołądzi powiększyła się w porównaniu do r. 1948: w r. 1949 - 13 razy, a w r. 1951 powiększy się 17 razy /80 tys.t./. Podobne rozmiary przygotowań nasion leśnych wysuwają z kolei szereg poważniejszych zagadnień, pilnie wymagających opracowania naukowego z udziałem przedstawicieli rozmaitych dyscyplin, począwszy od fizjologów i biochemików i kończąc

na inżynierach mechanizatorach i obsługujących drogi eksploatacyjne. Jak należało się spodziewać, przesunięcia po drodze realizacji Stalińskiego planu przekształcenia przyrody, jego wielka praktyka - podnoszą przed teorią coraz to nowe pociągające zadania, których rozwiązanie zapładnia i teorię i praktykę.

Wnikliwa myśl uczonych i twórcza energia przodujących mistrzów zalesiania dla ochrony pól, otwierają coraz to nowe drogi do przyspieszenia robót, podniesienia wydajności pracy, obniżenia kosztów robót i zabezpieczenia, aby za pomocą efektywnego zalesiania osiągnąć istotnie jego ochronne, agronomiczne i melioracyjne przeznaczenie. Osiągnięcia przodującej nauki miczuryńskiej i przodującego doświadczenia nowatorów produkcji, powinny ze wszelkich miar rozpowszechnić się i szeroko się przyjmować. Wszystkie nowe metody postępowe, proponowane przez stachanowców i uczonych powinny być studiowane, przeciwstawiane sobie wzajemnie, rozpowszechniane na podstawie wyboru najlepszych spośród nich i wprowadzane do praktyki produkcji oraz do programów i planów zakładów naukowych gospodarstwa wiejskiego i leśnego.

Ważną rolę w tym rozpowszechnianiu, przodującego doświadczenia i osiągnięć naukowych, mogą odegrać organizacje radzieckiej społeczności naukowej a w tej liczbie też Wszechzwiązkowe Towarzystwo Geograficzne.

Izwestia Wsiesojuznowo Geograficzesko
Obszczestwa. Nojabr - Diekabr 1950
Tom. 82, wyp. 6

oooooOooooo

Przyczynki do geografii ekonomicznej.

T U R C J A - Handel zagraniczny
za 9 miesięcy 1950 roku.

/Wyciąg z pisma: Biuletyn Inostrannej Komerceskiej Informacji
Nr. 10 - 11, 25 stycznia 1951 r./

Podług danych tureckiej statystyki handel zagraniczny Turcji w ciągu 9-ciu miesięcy 1950 roku skurczył się w porównaniu do odpowiedniego okresu 1949 r. Przytem zmniejszenie się obrotów występuje zarówno w liczbach wartościowych eksportu jak i importu.

W okresie od stycznia do końca września 1950 r. eksport Turcji /w milionach funtów tureckich/ wyniósł 427,2, podczas gdy w tych samych miesiącach 1949 r. wyniósł on 431,4; import zaś - odpowiednio 574,6 wobec poprzednich 589,1.

W roku 1950, począwszy od miesiąca marca bilans handlowy Turcji wykazywał saldo ujemne. W ciągu omawianych trzech kwartałów deficyt wyraził się sumą 147,4 mil.f.t., ~~prz~~ czym powyżej 50% tej sumy przypada na handel ze St.Zj.Ameryki.

Podstawowymi kapitalistycznymi kontrahentami Turcji w handlu zagranicznym w ciągu 9 miesięcy 1950 roku byli: /w milionach f.t./

	<u>Import</u>		<u>Eksport</u>	
	<u>Mil.f.t.</u>	<u>%%</u>	<u>Mil.f.t.</u>	<u>%%</u>
R a z e m:	574,6	100	427,2	100
w tym:				
St.Zj.Ameryki	155,4	27,1	81,0	19,6
Niemcy Zachodnie	94,4	16,4	75,1	17,6
Wielka Brytania	54,9	9,6	64,8	15,2
Francja	29,9	5,2	20,3	4,8
Włochy	27,1	4,7	18,9	4,4
Niderlandy	16,2	2,8	10,7	2,5
Austria	15,7	2,7	17,1	4,0
Szwecja	9,7	1,7	12,1	2,8
Szwajcaria	7,1	1,2	3,9	0,9

Z przytoczonych powyżej danych, widać, iż czołowe miejsce w handlu zagranicznym Turcji zajmują St.Zj.Ameryki, podczas gdy jeszcze w pierwszym półroczu 1949 roku pozycję tę zajmowała Wielka Brytania. Pod pozorem "pomocy" monopole amerykańskie zagarniają rynki tureckie, wypierając z nich swoich konkurentów i rujnują przemysł i gospodarstwo rolne Turcji.

Nie wytrzymując konkurencji z towarami amerykańskimi, fabryki i zakłady tureckie zmuszone są likwidować się, wobec czego coraz te nowe tysiące robotników pozostają bez pracy. Wydawane w Stambule pismo "Gierczek", doniosło w grudniu 1950 r., że w związku z realizacją planu Marszala, w ostatnich czasach musiano zamknąć 30 przedsiębiorstw w dziedzinie fabrykacji wyrobów gumowych. Już w czerwcu 1950 r. gazety donosiły o ciężkim kryzysie w tureckim przemyśle włókienniczym i o masowym zamykaniu fabryk tekstylnych.

Dla przeprowadzenia gruntowniejszej kontroli nad ekonomiką turecką, monopoliści amerykańscy założyli w Turcji Bank dla odbudowy przemysłu, dyrektorem którego mianowanym został Amerykanin Tucker, były dyrektor Międzynarodowego Banku Rekonstrukcji, podług umowy z dnia 19 października 1950 roku monopoliści amerykańscy włożyli w ten nowy bank 9 milionów dolarów, co stanowi połowę kapitału banku. Z większością krajów kontraktujących Turcja miała ujemne saldo bilansu handlowego. I tak, w handlu ze Stan.Zjedn.Ameryki za 9 miesięcy 1950 roku deficyt wyniósł 74,4 milj.f.t., z Niemcami Zachodnimi - 19,3, z Francją - 9,6, z Włochami - 8,2, z Niderlandami - 5,5, ze Szwajcarią - 3,2 milj. funtów tureckich.

Z Anglią, Szwecją i Austrią Turcja miała w omawianym okresie czasu dodatnie saldo bilansu handlowego, które wynosiło ze wspomnianymi krajami 9,9, wzgl. 2,4 i 1,4 milj.f.t.

Struktura importu tureckiego w tym samym czasie, wykazuje ogólną wartość 574,6 f.t. Najpoważniejszym artykułem importu były metale i wyroby z nich /50,9 m.f.t./ Ponadto Turcja importowała produkty dystalacji ropy naftowej, różne maszyny, tkaniny bawełniane, traktory rolnicze i inne rolnicze narzędzia, wyroby chemiczne łącznie z nawozami sztucznymi, samochody, głównie towarowe, motory, podkłady kolejowe, węglę surową, przędzę i tkaniny wełniane, kawę, aparaty fotograficzne, wagony kolejowe, aparaty radiowe oraz ich części i cement. Towary importowane wyszczególnione są powyżej w kolejności ich wartości.

W tym samym czasie wartość eksportu Turcji wyniosła ogółem 427,2 f.t.

Głównymi artykułami wywozowymi były: tytoń w liściach /116,4 m. f.t./, bawełna /84,6/, orzechy leśne, rodzynki, ruda chromowa, /tiftik/, siemię lniane, miedź w blokach, opium, ruda manganowa.

Prasa informuje, że w listopadzie 1950 roku u kupców tureckich pozostało nie sprzedanych około 15,000 ton tytoniu, nie uwzględniając nowego zbioru. Przemysł włókienniczy Turcji niszczonej jest szybko przez monopolistów anglo-amerykańskich, zainteresowanych w rynku tureckim dla zbytu swojej produkcji. Taki sam los spotyka przedsiębiorstwa innych gałęzi przemysłu, podobnie jak gospodarstwo rolne tego kraju.-

/Zródła: Statystyka turecka handlu zagranicznego wrzesień 1950 r; "Ulus" z 7 listopada 1950 r; "Dzumhuriet" z dnia 16 sierpnia i 30 listopada 1950 roku; B.I.K.T., 25.I.51 r./

oooooOooooo

J A P O N J A

Zakaz wywozu do Chińskiej Republiki Ludowej.

Korespondent Tokijski "Financial Times" komunikuje, że na żądanie St.Zj.Am.w Japonii wydano zakaz eksportu do Chińskiej Republiki Ludowej, towarów klasyfikowanych, jako "strategiczne". Do liczby takich towarów zaliczono^{m.1} czarne i kolorowe metale, węgiel, maszyny oraz ich części, przybory elektryczne, lokomotywy, wagony i sprzęt kolejowy, podkłady, słupy przewodowe elektryczne, chemikalja /szczególnie soda/ błony fotograficzne.

Zakaz wywozu nie stosuje się do tak zwanych "towarów różnych", a także nie do produktów przemysłu morskiego i rolniczego. Ta kategoria towarów stanowi nie więcej niż 5% ogólnego eksportu Japonii do Chińskiej Republiki Ludowej.

Korespondent wskazuje dalej, że wprowadzony przez St.Zj.zakaz doprowadzi do przerwania handlu między Japonią i Chińską Republiką Ludową, w wyniku czego Japonia pozbawioną będzie źródła otrzymywania węgla koksujących i rudy żelaznej, nieodzownie potrzebnych dla japońskiego przemysłu metalurgicznego. Ponadto Japonja pozbawioną będzie źródła sezamowego tłuszczu, ziaren soi, ryżu, oraz soli. Handlowe sfery Japonii są mocno zaniepokojone możliwością przerwania importu z Chińskiej Republiki Ludowej, w wyniku zakazu wywozu tam towarów japońskich. Niepokój tych sfer wzmaga się jeszcze i z tego powodu, że w ostatnich czasach, eksport japoński do Chińskiej Republiki Ludowej, podług wolnego rynku Hong-kong'skiego przewyższył import z Chin o 8 milionów dolarów; nie wyłączone jest przeto, że Chińska Republika Ludowa zakaze wywozu do Japonii towarów na tę sumę.

W ciągu ostatniego miesiąca eksport japoński do Chińskiej Republiki Ludowej wyniósł około 6 milionów dolarów, z czego za 5 milionów dolarów wywieziono czarnych metali, za 470 tys.dol.-maszyn, za 213 tys.dol.towarów rolniczych i produktów przemysłu morskiego, za 171 tys.dol.-chemikalii i za 59tys.dol.-innych towarów B.I.K.I. 25.I.51.

Austryjaska stal dla potrzeb amerykańskich.

Przedsiębiorstwo konstrukcyj stalowych "Meyer" /Celowiec, Karyntia/ zwolniła ostatnio czwartą część swoich robotników, motywując to brakiem roboty, wynikającym z trudności otrzymania żelaza. Przedsiębiorstwo to ma liczne zamówienia na mosty, konstrukcje fa-

bryczne, skłupy do przewodów elektrycznych i t.d. ale zmuszone jest zwalniać robotników, chociaż w Austrii produkuje się stal w znacznych ilościach. Nie tylko firma "Meyer" odczuwa brak surowca. Jak to niedawno komunikowała izba przemysłowo-handlowa z każdym dniem powiększa się liczba przedsiębiorstw, które bądź wcale nie otrzymują przydziałów nieodzownego surowca, bądź też otrzymują go w ilości niedostatecznej. Austrijski instytut badań ekonomicznych również donosił niedawno, że w ciągu ostatnich miesięcy zaopatrzenie szeregu przedsiębiorstw austrijskich w żelazo i stal zostało znacznie ograniczone. Przyczyną tego jest, że większa część produkowanych w Austrii surowki żelaznej, stali i wyrobów walcowanych wysyłanych jest zagranicę w myśl instrukcji amerykańskich do fabrykacji armat i tanków. Fabryki upaństwowione odnawiają dostawy stali firmom austrijskim, gdyż one zmuszone są wysyłać coraz większe ilości zagranicę.

B.J.K.J. 25.I.51.

B.I.K.I.

Wzrost floty handlowej niektórych państw kapitalistycznych.

B.J.K.J. donosi, że tonaż handlowej floty krajów kapitalistycznych od lipca 1949 r. do lipca 1950 r. wzrósł o 2.012 tys.t.b.r., obliczając statki o pojemności powyżej jednego tysiąca ton b.n.

Poniżej podane są kraje, które miały największy przyrost tonażu we wspomnianym okresie czasu:

	tonaż w lipcu 1949 r.	1950 r.	powiększenie tonażu o brutto ton rejestrowych:
Norwegia -	4.917	5.456	539
Panama -	3.016	3.361	345
Japonja -	1.564	1.871	307

Tonaż floty handlowej W. Brytanii powiększył się o 126 tys.t. i wynosił w lipcu 1950 r. - 18.219 tys.b.t.r.

Na dolę statków cystern, których pojemność ogólna wzrosła w tym czasie o 1.042 tys.t.b.r., przypadło w tym czasie 21,3% tonażu krajów kapitalistycznych, wobec 20,4% w lipcu roku 1949.

B.J.K.J. 27.II.51.

Kauczuk naturalny.

Zapotrzebowanie światowe na kauczuk naturalny wyniosło w roku 1950 - 1,676 tys.t., a zą́tym było o 216 tys.t.większe, niż w roku 1949. Produkcja kauczuku przewyższyła zapotrzebowanie; w ciągu 11 miesięcy 1950 roku nadwyżka wyniosła 152 tys.t., wobec 51 tys.t.nadwyżki w ciągu całego roku 1949. Nie należy sądzić, aby kraje produkujące zamierzały w najbliższym czasie ograniczyć produkcję, bo cena za kauczuk surowy wzrosła jeszcze o 18 centów i wynosiła 72 c. za 1 f.ang.co równa się 1,587.31 dolarów za tonę.

St.Zj.A.proponują zaprowadzenie rozdziału kauczuku, ale na to potrzeba zgody trzech głównych producentów: Półwyspu Malajskiego, Indonezji i Cejlonu, którzy żądają gwarancji, że ceny na kauczuk nie spadną popokryciu przez St.Zj.A.z końcem roku 1952 gromadzonych zapasów strategicznych.

Wyciąg z B.J.K.J. 27/II.51 r.

Francja - Handel z Koloniami w r. 1950.

Handel Francji z jej Koloniami w r.1950 przedstawia się jak następuje /w milionach franków francuskich/

	<u>Import</u>	<u>Eksport</u>
Razem:	280,0	387,0
w tym:	-----	
Algeria	92,3	121,7
Marokko	28,7	62,2
AOF.:Francuska Afryka Zachodnia:	60,5	49,0
Tunis	21,0	36,6
Madagaskar	16,5	18,4
Kamerun /mandat/	12,6	13,1
AEF: Francuska Afryka Równikowa	10,9	12,5
w. Martinika	6,3	5,5
w. Guadelupa	8,1	5,4
w. Réunion	4,9	4,8
Togo /mandat/	2,1	1,4
w. Nowa Kaledonia	2,6	1,3
Guajana Francuska	0,2	0,9
Somali Francuskie	0,07	0,7
Indie Francuskie	0,07	0,4
Oceania Francuska	1,3	0,4
inne, niewymienione	11,53	52,7

Saldo czynne bilansu handlowego Francji z jej koloniami wyrażające się w 1950 w sumie 107 miliard. franków fr. powstało jak widać, przeważnie dzięki wymianie z koloniami w Afryce Północnej, jako to: Marokko, Algeria i Tunis, do których eksport Francji wzrósł znacznie w drugim półroczu 1950 roku.

B. I. K. I.; 27.II.51 r.

Powiększenie floty handlowej niektórych państw kapitalistycznych.

Podług danych agentury "Lloyds Register" tonaż floty handlowej państw kapitalistycznych, od lipca 1949 r. do lipca 1950 r. powiększył się o 2,012 tys. ton b.r., uwzględniając tylko statki o tonażu powyżej 1 tysiąca b.r.t.

Poniżej podane są kraje w których tonaż we wzmiankowanym okresie wykazuje największy przyrost:

w tys.ton br.r.:	tonaż w lipcu		pryrost tonażu
	1949 r.	1950 r.	
Norwegia	4.917	5.456	539
Panama	3.016	3.361	345
Japonia	1.564	1.871	307

Tonaż floty W.Brytanii powiększył się o 126 tys.t.br.r. i wynosił w lipcu 1950 roku 18.219 tys.t. Flota statków - cystern, powiększona w oznaczonym czasie o 1,042 tys.t.br.r., wynosiła 21,3% tonażu floty krajów kapitalistycznych, podczas gdy w lipcu roku 1949-go wynosiła ona 20,4%.

B.I.K.I. 27.II.51 r.

Sprzedż samochodów na rynku belgijskim w r.1950.

W r.1950 na rynku belgijskim sprzedano 75.000 samochodów, w tym 57.000 osobowych i 18.000 ciężarowych.

Podług krajów dostawców, sprzedaż przedstawiała się jak następuje: /w sztukach/

kraj dostarczający	samochody		R a z e m sztuk
	osobowe	ciężarowe	
St.Zj.A.	15.025	6.975	22.000
W.Brytania	12.700	5.900	18.600
Francja	13.950	1.800	15.750
Niemcy Zachodnie	11.200	2.200	13.400
Włochy	950	50	1.000

Pod koniec roku 1950-go park samochodowy Belgii liczył 268.000 samochodów osobowych, 94.000 ciężarówek o nośności do 2,5 t. i 44.000 poniżej 2,5 t. Liczbami tymi nie objęte są samochody należące do armii i do instytucji państwowych.

B.I.K.I. 27.II.51 r.

